

Motion till riksdagen 2020/21:669

av **Markus Wiechel m.fl. (SD)**

Kurdistan och Nineveslätten

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna ett självständigt Kurdistan i norra Irak och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för mer självstyre i kurddominerade områden i Syrien, Turkiet och Iran och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att respektera grundläggande mänskliga rättigheter för kurder i Syrien, Turkiet och Iran och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett utökat stöd till kurddominerade områden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja bevarandet av identiteten för Nineveslättens invånare och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja uppbyggnaden av området Nineveslätten i Irak och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja självförsvarsstyrkorna på Nineveslätten och tillkännager detta för regeringen.

Inledning

Den samlade kurdiska befolkningen utgör idag uppemot 35 miljoner människor. Detta gör dem till den största etniska gruppen i världen som formellt saknar ett eget land. När första världskriget var över lovades kurder ett eget land av England, Frankrike och USA, vilket uteblev trots det första delningsavtalet, som undertecknades i Sèvres, år 1920. Den största gruppen kurder befinner sig i nuvarande Turkiet och efter detta avtal gjorde ett antal turkar uppror. Resultatet blev att de tvingade fram ett nytt avtal där kurderna inte längre fick sitt egna land och där turkarna samtidigt fick chansen att påbörja sin turkifieringspolitik. Sedan dess har många kurder varit involverade i strider om självständighet, vilket resulterat i att tusentals människor förlorat sina liv. Hur de kurdiska grupperna har

klarat sig och utvecklats har berott på vilket land de varit bosatta i, eftersom de i många fall haft helt olika förutsättningar. Vad som är klart är att det kurdiska folket, trots motsättningar, har lyckats hålla ihop och dessutom fortsatt att utvecklas. De har dessutom i kontrast med stora delar av övriga Mellanöstern haft en någorlunda god relation till västvärlden och har på sina håll startat ett flertal fredliga och demokratiska politiska partier.

Kurderna är ett starkt folk som trots motgångar har lyckats hålla ihop. Av den anledningen bör de så länge de kämpar för demokrati och fred få det stöd de förtjänar från omvärlden och då inte minst från ett land som säger sig vara en humanitär stormakt.

KRG-regionen i Irak

Av hänsyn till Turkiet och Iran har de irakiska kurderna inte talat särskilt mycket om totalt självstyre. De kurddominerade områdena i irakiska Kurdistan, främst det som kallas för KRG-regionen (Kurdistan Regional Government), har dock varit självstyrande i varierande omfattning sedan 1992 och även haft ett eget parlament med flera fria val. Sedan 2005 är KRG-regionen dessutom erkänd som en autonom region i Irak i den irakiska konstitutionen.

Den 25 september 2017 gick de irakiska kurderna, efter många års väntan, till valurnorna för att folkomrösta för självständighet. Resultatet visade inte helt oväntat att de strävar efter självständighet, då man med högt valdeltagande och med en kraftig majoritet röstade för sin självständighet. Den irakiska shiadominerade och Iranstödda regeringen visade därefter ingen hänsyn, utan svarade med att angripa sina egna medborgare genom ett militärt intåg i kurddominerade områden som de kurdiska peshmergastyrkorna befriat från Islamiska staten, efter att den irakiska armén inte kunnat försvara området.

De irakiska kurderna skiljer ut sig från kurder i andra länder, då de har haft kurdisk-språkiga skolor, egna militära styrkor och andra nationella rättigheter som kurder i grannländerna saknat. Sedan Saddam Husseins fall har irakiska Kurdistan fått än mer självständighet och klassas som betydligt mer stabilt än övriga Irak. De har dessutom haft en god ekonomisk och förhållandevis fredlig utveckling.

Den kurdiska regionalregeringen har utrikespolitiskt sett hållit en hög profil och den kurdiska presidenten Massoud Barzani har mottagits som statschef i Washington. Grannlandet Turkiet har, trots historiska problem mellan turkar och kurder, lyckats odla goda kontakter med den regionala regeringen, vilket i sig har hjälpt till i den ekonomiska utvecklingen. KRG-regionens diplomati har således lyckats skapa hopp om en fredlig lösning i konflikten mellan upproriska kurder i Turkiet och den turkiska staten.

Ingen har kunnat undgå de fruktansvärda händelserna i Irak och Syrien. Islamiska staten har spridit skräck i hela regionen och i Irak övergav den irakiska armén i många fall sina posteringar i de norra delarna av landet när terrorgruppens attacker var som värst. Hela paragraf 140-området som den kurdiska regionala regeringen gör anspråk på har tagits över av dess säkerhetsstyrkor peshmerga. Detta visar tydligt den regionala regeringens förmåga till demokratiskt självstyre i det territorium de ser som sitt och vikten av det kurdiska självstyret i just denna region. Vidare har vi sett hur kurderna har visat på solidaritet då de gav kristna, yezidiska och andra minoriteter skydd under Islamiska statens härjningar. Allt det som de irakiska kurderna har lyckats uppnå har bland annat mynnat ut i ett starkt stöd från västvärlden.

Redan då Irak som nation skapades på 1920-talet var landet splittrat och kurderna önskade självständighet. Idag är inte steget till självständighet för regionen särskilt stort. Utöver kontroll över säkerheten i området eller faktumet att de har ett väluppbyggt parlament med flertalet olika politiska partier, finns även en stor potential med framtida exportmöjligheter. Utrikes- och säkerhetspolitiken är förhållandevis västorienterad och pragmatisk. Sverige har redan utvecklat goda diplomatiska förbindelser med den regionala regeringen, som skulle kunna fungera som ett föredöme i regionen genom sin acceptans för minoriteter samt demokratiska och pragmatiska synsätt.

Folkkrätten stadgar lite förenklat tre krav för att kunna erkänna en självständig stat:

1. Det ska finnas ett folk.
2. Det ska finnas ett territorium.
3. Det ska finnas en regering som kan utöva kontroll över territoriet.

KRG-regionen uppfyller dessa tre krav med råge och en självständighet kan med stor sannolikhet bidra till en mer demokratisk och fredlig utveckling i hela regionen. Efter som utfallet av KRG-regionens folkomröstning för självständighet var ett tydligt ja bör regeringen därför erkänna KRG-regionen som en självständig nation under förutsättning att det är KRG-regionens vilja och att det sker fredligt och diplomatiskt med garantier för utsatta minoriteters rättigheter och trygghet.

Turkiska, syriska och iranska Kurdistan

Situationen för kurder ser av naturliga skäl olika ut beroende på var de bor. Den största gruppen kurder bor i Turkiet, där de också haft det svårt efter många års intensiv turkifieringspolitik med tvångsförflyttning, mord och trakasserier som följd. Efter två års vapenvila valde Turkiet dessutom att angripa kurdiska mål runt om i Mellanöstern samtidigt som Islamiska Staten och andra extremistgrupper attackerat dem i både Syrien och Irak.

Nya fredliga kurdiska partier har under flera års tid etablerats i Turkiet. Det kurdiska freds- och demokratipartiet BDP har vunnit flertalet parlamentsplatser i vissa turkiska regioner men många partimedlemmar har fängslats eller på annat sätt hindrats från att vara politiskt aktiva. Det kurdiska partiet DTP stämplades också som olagligt och stängdes ned av turkiska myndigheter år 2009 efter anklagelser om kontakter med PKK.

2015 nådde det vänsterradikala partiet HDP med över 13 % av väljarna stora framgångar i Turkiet och nådde hela vägen in i det nationella parlamentet. Detta gjorde att president Erdoğan och styrande partiet AKP tappade majoriteten. Sedan dess har partilokaler tillhörande HDP satts i brand, politiker har fängslats och man utlyste till och med nyval.

I Syrien och Iran finns likaså en stor minoritet kurder som förtrycks, även om de i många fall inte drabbats av samma begränsningar som i Turkiet, där språket och andra kurdiska kännetecken har förbjudits. Kurderna utgör den största minoriteten i Syrien och har tidigare varit en aktiv deltagare i revolutionen mot president Bashar al-Asad. Idag utgör de en av de främsta och mest framgångsrika motståndarna till Islamiska staten genom den militära gruppen YPG (med tillhörande kvinnomilis i YPJ). Denna grupp har sedermera blivit stommen i den väststödda demokratiska alliansen SDF (Syrian Democratic Forces), som kommit att bli Pentagons viktigaste allierade i Syrien och som även inkluderar sekulära araber, kristna och yezidier. I Iran lever en mycket stor del av

kurderna i gränsområdet mot Irak och Turkiet. De har under de senaste åren blivit kraftigt nedtryckta av regimen vilket kanske främst visat sig genom mord och fängslanden av politiskt aktiva kurder.

Sverige bör stå upp för varje folks grundläggande rättigheter. Regeringen bör därför verka för åtgärder som syftar till mer självstyre och respekt för mänskliga rättigheter åt kurder i kurddominerade områden i Turkiet, Syrien och Iran. Regeringen bör även verka för ett utökat stöd till kurddominerade områden i hela Mellanöstern för att främja en stabil, fredlig och hållbar utveckling.

Nineveslätten

Under tusentals år har olika minoriteter i Irak – däribland kristna – bebott Nineveslätten i det forntida assyriska riket. De senaste åren har antalet boende i området minskat drastiskt till följd av det försämrade säkerhetsläget i Irak och Kurdistan. När terrororganisationen Islamiska staten tog kontroll över området förvärrades situationen ytterligare. Islamiska staten fördrev och/eller mördade ett stort antal människor, tog över deras tillgångar, förstörde deras hus, kyrkor och infrastruktur. Tusentals år gamla och ovärderliga kulturskatter förstördes. Många av invånarna i området har länge önskat mer självstyre, då historien tydligt visat hur det kan gå när de inte varit självbestämmande. Resultatet blev att den irakiska regeringen skapade en självstyrande assyrisk provins på Nineveslätten den 21 januari 2014.

Terrororganisationen Islamiska staten har nu fördrivits från området, men det mesta är lagt i ruiner. Trots detta vill många människor flytta tillbaka till sina hem och försöka bygga upp ett liv igen. Hus, kyrkor, sjukhus, skolor, vägar, elektricitet och det mesta av infrastrukturen behöver dock återuppbyggas. Utöver detta kämpar de syrianer, assyrier, kaldéer med flera grupper som bor i området för att få behålla sin identitet. De flesta talar fortfarande arameiska, det språk man talade i det assyriska riket, men i takt med att den kristna gruppen bli mindre finns också en risk för att språk, kultur och deras identitet hotas. Regeringen bör stötta minoriteterna som bor i Nineveslätten att behålla sin identitet, bidra till återuppbyggnaden efter islamisternas fruktansvärda härjningar samt stödja de självförsvarsstyrkor som ger befolkningen skydd och trygghet.

Markus Wiechel (SD)

Björn Söder (SD)

Sara Gille (SD)

Mats Nordberg (SD)